

Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik

Nurel KILIÇ

Dünya, 2030 yılında şimdi olduğundan yüzde 60 daha fazla enerjiye ihtiyaç duyacaktır.

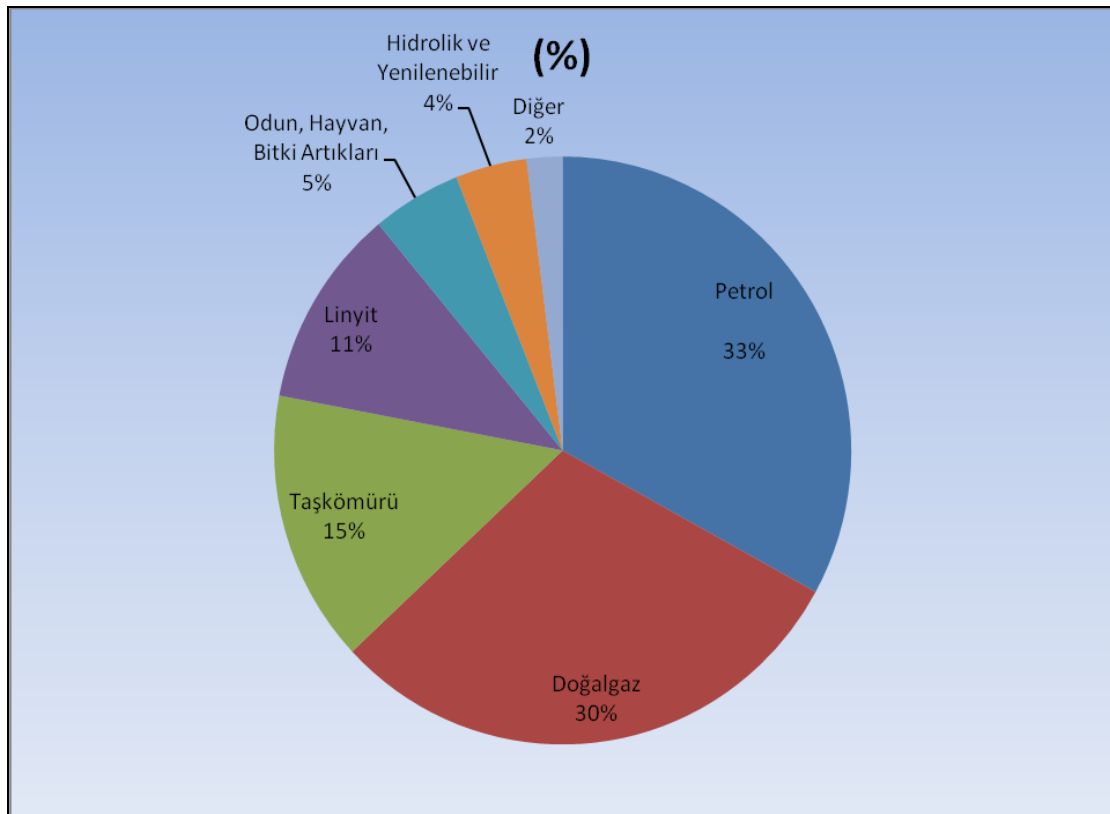
Bu enerji talebinin yaklaşık yüzde 80'lik kısmı fosil yakıtlardan karşılanırken, fosil kaynaklar içerisindeki en büyük talep artışının da doğal gazda yaşanması bekleniyor.

Bu nedenle Türkiye'nin kendi kaynaklarına yönelerek dışa bağımlılığını azaltması giderek önem kazanıyor.

Birincil enerji tüketiminin, yaklaşık yüzde 4,3 oranında artarak 11,6 milyon ton petrol eşdeğerine (MTEP), kişi başına birincil enerji tüketiminin ise yüzde 3,1 oranında artışla 1,527 kilogram petrol eşdeğerine (KEP) ulaşacağı tahmin ediliyor.

2007 yılında birincil enerji tüketimimiz 107,6 MTEP olmuştur.

Grafik 1: Tüketimin Kaynaklara Göre Dağılımı

Kaynak: Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü

Bu yıl 30,5 MTEP olarak gerçekleşmesi beklenen birincil enerji üretiminin, gelecek yıl yüzde 2 artışla 31,1 MTEP'e ulaşacağı tahmin ediliyor.

Böylece, birincil enerji talebinin ithal kaynaklardan karşılanma oranı 2009 yılında yüzde 73,1 olacaktır.

Türkiye, kullandığı ham petrolün sadece %10 ila %15'ini kendisi üretiyor, kalanını ithal ediyor.

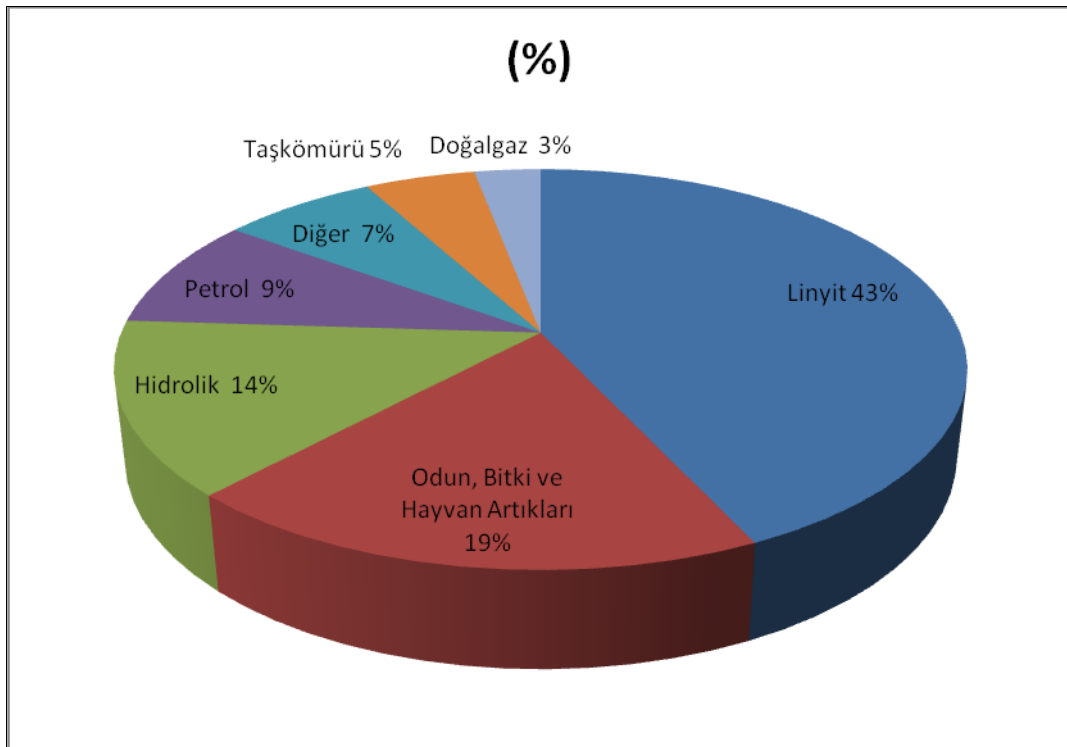
Bu oran doğal gazda %2-3'ler seviyesine geriliyor.

Önümüzdeki yıl ise elektrik üretim artışının yüzde 56'sının doğal gazdan karşılanması planlanıyor.

Birincil enerji üretimimiz 2007 yılında 27,4 MTEP olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2: Birincil Enerji Üretiminin Kaynaklara Göre Dağılımı

Kaynak: Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü

Çizelge 1: 1995-2007 Yıllar Arası Birincil Enerjinin Değişimi

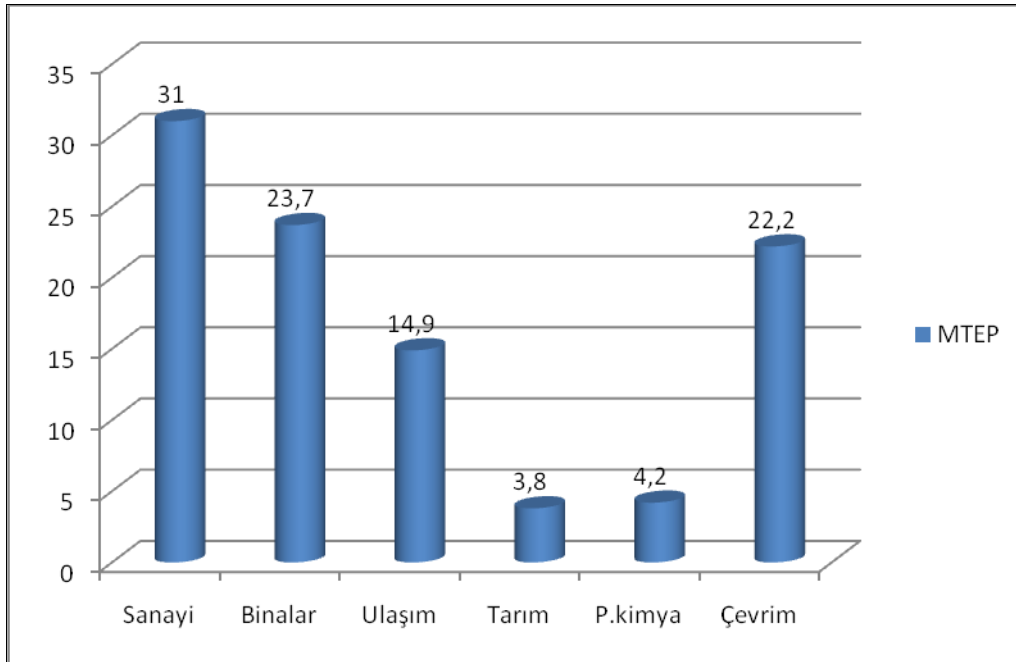
	Talep (Milyon TEP)	Üretim (Milyon TEP)	(%)	İthal (Milyon TEP)	(%)
1995	63,1	26,3	42	38,6	58
2000	81,2	27,6	34	53,6	66
2001	75,8	26,2	34	49,7	66
2002	78,3	24,6	31	53,7	69
2007	107,6	27,4	25	75	75

Kaynak: Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü

Birincil enerji tüketimindeki artışlara rağmen yerli üretimde aynı oranda bir artışın olmaması ithalata bağımlılık oranını giderek artırmaktadır.

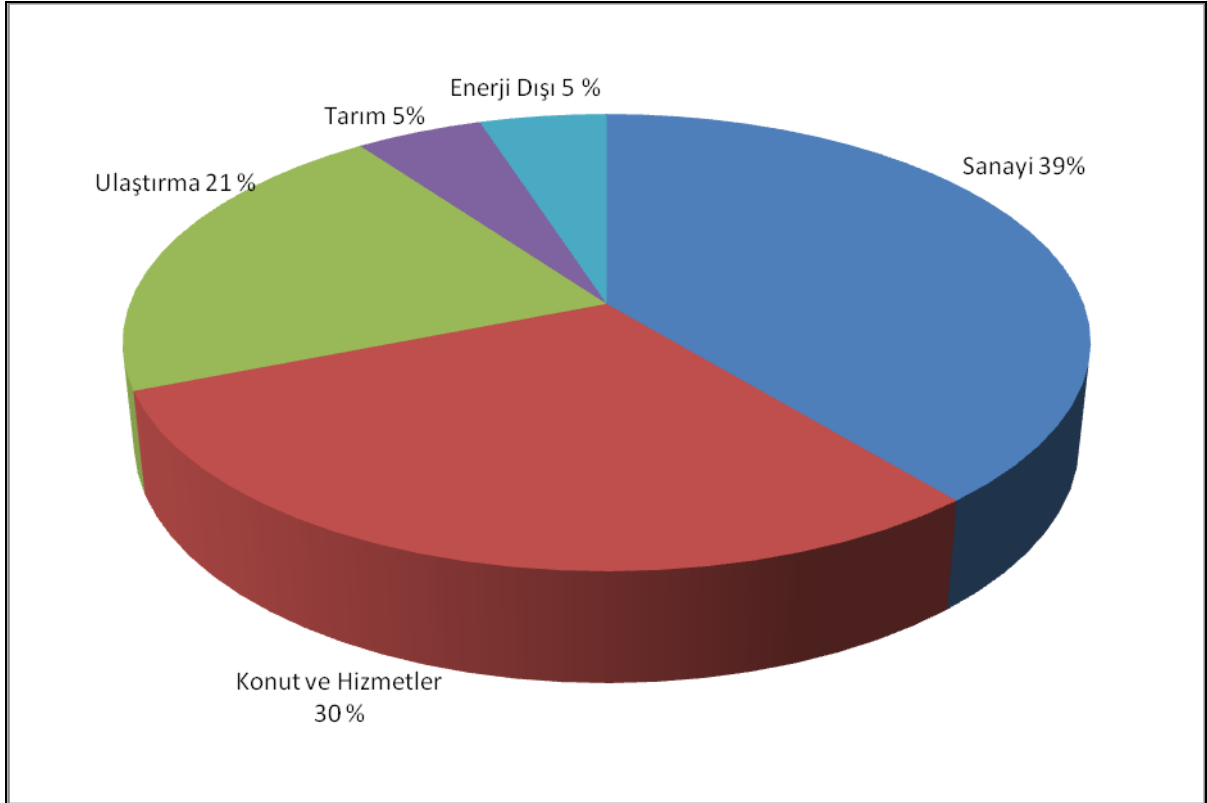
Enerjide dışa bağımlılık bu denli yüksek olunca enerji ithalatına ödenen tutarlar artmış ve 1996-2006 döneminde on yıl içinde 5,9 milyar dolardan 4,85 kat artışla 28,6 milyar dolara ulaşmıştır.

Grafik 3: Türkiye'nin Birincil Enerji Tüketim Profili

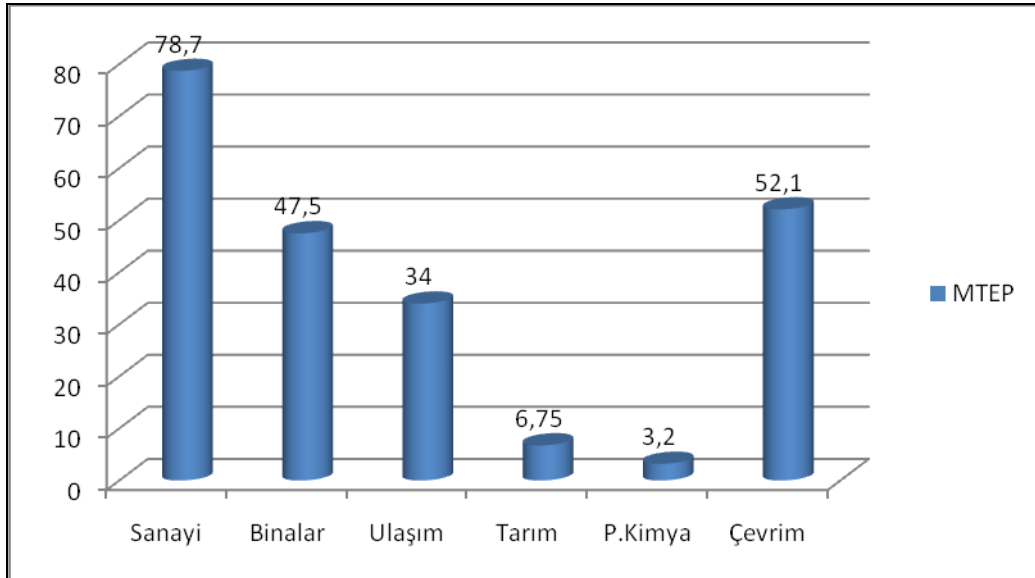
Kaynak: Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü

Grafik 4: Nihai Enerji Tüketiminin Sektörel Dağılımı (2007)

Kaynak: Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü

Grafik 5: Sektörlere Göre 2020 Yılı

Kaynak: Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü

2009 yılı programına göre; gelecek yılın elektrik arz güvenliği açısından kritik bir yıl olması nedeniyle, elektrik talep artışının sınırlandırılması ve mevcut elektrik arz imkanlarının verimli kullanılması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca, hazırlanan; "Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik" 25.10.2008 tarih, 27035 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin amacı; enerjinin etkin kullanılması, enerji israfının önlenmesi, enerji maliyetlerinin ekonomi üzerindeki yükünün hafifletilmesi ve çevrenin korunması için enerji kaynaklarının ve enerjinin kullanımında verimliliğin artırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Konu ile ilgili EBSO KOBİ OKULU bünyesinde; 7 Ekim 2008, Çarşamba günü EBSO'da gerçekleştirilen "Sanayide Enerji Verimliliği" konulu katıldığım eğitim seminerinde "Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik" ile ilgili Elektrik İşleri Genel Müdürlüğünden Süheyda GÜMÜŞDERELİOĞLU tarafından sunulan tebliğde dile getirilen ve dikkat çekilen hususlara aşağıda yer verilmiştir.

Enerji verimliliği, enerji kayıplarının önlenmesi, her türlü atığın değerlendirilmesi veya geri kazanılması veya yeni teknolojiler kullanılması yoluyla ekonomik kalkınmayı ve sosyal refahı engellemeden, kalite ve performansı düşürmeden enerji tüketiminin azaltılmasıdır.

2008 yılı; "ENERJİ VERİMLİLİĞİ (EN-VER) YILI" olarak ilan edilmiş olup, kamu kurum ve kuruluşları tarafından enerjinin verimli kullanılması için bir Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır.

5627 Sayılı "Enerji Verimliliği" Kanunu Vizyonu; "Enerjinin tamamını faydaya dönüştüren bir Türkiye.."

"Kişi başına enerji tüketimi yüksek ve enerji yoğunluğu düşük ülkeler arasında yer alan bir Türkiye..." dir.

Temel hedefi; Sanayide, binalarda, ulaşımda ve enerji sektöründe, Türkiye pratiklerinde uygulanabilir tedbirlerin yer aldığı Kanun ile; birim milli gelir başına tükettiğimiz enerjiyi (Enerji Yoğunluğunu), 2020 yılına kadar en az %15 azaltmaktır.

Bu hedef, aynı enerji ile daha fazla üretimin önünü açacak, enerji yatırım ihtiyaçlarımızı ve ithalat bağımlılığımızı azaltacak, ayrıca temiz çevrenin korunmasına önemli katkılarda bulunacaktır.

“Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik”;

- Enerji verimliliğine yönelik hizmetler ile çalışmaların yönlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasında üniversitelerin, meslek odalarının ve enerji verimliliği danışmanlık şirketlerinin yetkilendirilmesini,
- Enerji yönetimi uygulamalarını, enerji yöneticileri ile enerji yönetim birimlerinin görev ve sorumluluklarını, enerji verimliliği ile ilgili eğitim ve sertifikalandırma faaliyetlerini, enerji etütleri ve verimlilik artırıcı projeleri, endüstriyel işletmelerde verimlilik artırıcı projelerin desteklenmesine ve gönüllü anlaşmaları, talep tarafı yönetimine, elektrik enerjisi üretiminde, iletiminde, dağıtımında ve tüketiminde enerji verimliliğinin artırılmasını,
- Termik santrallerin atık ısılarından yararlanılmasını, açık alan aydınlatmalarını, biyoyakıt ve hidrojen gibi alternatif yakıt kullanımının özendirilmesini ve idarî yaptırımlarını

kapsamaktadır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan endüstriyel işletmeler; organize sanayi bölgeleri, ticari binalar, hizmet binaları ve kamu kesimi binaları için en geç 02 Mayıs 2009 tarihine kadar gerekli düzenlemeyi yaptıklarına dair Enerji Bakanlığına bildirimde bulunacaklardır.

Bu çerçevede birincil enerji tüketiminin yaklaşık yüzde 4,3 oranında artarak 11,6 milyon ton petrol eşdeğerine (MTEP), kişi başına birincil enerji tüketiminin ise yüzde 3,1 oranında artışla 1,527 kilogram petrol eşdeğerine (KEP) ulaşacağı tahmin ediliyor.

Son 10 yılda Enerji Verimliliği Etüt Çalışması yürütülen sektörler;

- Demir Çelik
- Entegre Tesisler
- Ark Ocaklı Tesisler
- Tuğla
- Tekstil
- Deterjan
- Seramik
- Gıda
- Selülöz ve Kağıt

olarak belirtilmiştir.

Yönetmeliğe göre; yıllık toplam enerji tüketimi bin TEP (ton eşdeğer petrol) ve üzeri olan endüstriyel işletmeler çalışanları arasından enerji yöneticisi görevlendirecektir.

Kamu kesimi dışında kalan ve yılda en az 50.000 TEP enerji tüketen işletmeler, enerji yönetim birimi kuracaklardır.

Yıllık toplam enerji tüketimi bin TEP'ten az olan endüstriyel işletmelere yönelik çalışmalar yapmak üzere, organize sanayi bölgelerinde enerji yöneticisinin sorumluluğunda enerji yönetim birimi kurulacaktır.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin eğitim, etüt ve danışmanlık hizmet alımları; KOSGEB tarafından desteklenecektir.

Binalardaki uygulamaları;

- Enerji Yönetimi
- Enerji Performans Yönetmeliği
- Enerji Kimlik Belgesi
- Isı Kontrol Cihazları,
- Isı Pay Ölçerler veya Isı Sayaçları

şeklinde planlanacaktır.

Yasanın binalardaki uygulamalarının nasıl olacağı ise aşağıda özetlenmiştir.

Yönetmeliğe göre; Enerji Yöneticisi;

“Toplam inşaat alanı en az yirmi bin metrekare veya yıllık toplam enerji tüketimi beşyüz TEP ve üzeri olan ticari binaların ve hizmet binalarının yönetimleri ile toplam inşaat alanı en az onbin metrekare veya yıllık toplam enerji tüketimi ikiyüzelli TEP ve üzeri olan kamu kesimi binalarının yönetimleri, yönetimlerin bulunmadığı hallerde bina sahipleri enerji yöneticisi görevlendirir veya şirketlerden veya enerji yöneticilerinden hizmet alır. “ olarak tanımlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullardaki uygulama, bu Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenecektir.

Belediyeler ve mücavir alan dışında kalan, 1000 m²'den fazla olan yeni binalar için “Enerji Kimlik Belgesi” düzenlenecektir.

Ayrıca yönetmelikte;

- “Bina Enerji Performans” yönetmeliğine uymayan yeni bina projelerine, ilgili merciler tarafından yapı kullanma izni verilmeyeceği,
-
- Merkezi ısıtma sistemine sahip binalarda ise, ısı kontrol cihazları ve pay ölçerlerin kullanılmadığı projeler ilgili mercilerce onaylanmayacağı

ifade edilmiştir.